

Preek – Gods plannen zijn niet onze plannen

Westerkerk Amsterdam, 2 augustus 2026

Door: Proponent Tamar Karman

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus,

De zomer is al even bezig, mensen genieten van vakantie of heerlijke zomerdagen op terrasjes. Ook hier in Amsterdam wordt daar volop van genoten. Het warme weer trekt mensen naar buiten, er wordt gefeest op de grachten, mede met World Pride deze dagen. Het is daarmee fijn dat het weer “mee zit” om het zo maar te zeggen.

Maar de warmte van dit weer kan ons ook zorgen baren over klimaatverandering, en waar het naartoe gaat met de aarde. Zo kunnen we denken aan de natuurbranden op vele plekken op de wereld. Dat baart zorgen.

Hier moest ik aan denken tijdens één van mijn trainingstochten op mijn skeelers afgelopen weken. Ik rijd geregeld op mijn inline skates tussen Amstelveen en Uithoorn, over de Amsteldijk. Of van Amstelveen naar Badhoevedorp of het Amsterdamse Bos. Daar is het mooi weer voor. Het zijn tochten met de wind in mijn haar, snelheid maken, en onderweg kom ik vele mensen tegen. Van hun werk, naar hun werk, wielrenners die in clubjes hun rondje rijden en bijpraten met vrienden. Moeders met hun kinderen in de bakfiets, vaders die hun kinderen naar de sport brengen. Of studenten die genieten van de vrije tijd deze zomer. Ouderen die op weg zijn naar een kopje koffie op een terras. Het mooie weer trekt mensen naar buiten, op wielrenfietsen, skateboarden, en wandelingen. Maar wat als het straks te heet wordt? Wat als dat niet meer kan?

Op die vragen weet ik het antwoord niet. En dan ben ik blij als er tijdens mijn trainingstochten op mijn skates een briesje wind opsteekt en de palmen van maïs- en graanplanten laat wuiven. Mijn perspectief verplaatst naar wat ik zie in plaats van mij afvragen hoe het nu verder moet met de aarde. Alsof de planten zeggen: wij staan er nog, wees niet bevreesd. Zaden voor de maïsvelden zijn een poos terug gezaaid en nu beginnen ze op te schieten, de lucht in. En als het goede grond is, groeien die zaden uit tot maïskolven die de boeren kunnen oogsten. Als de grond vruchtbaar is, kan het land vele vruchten voortbrengen.

Bij het zien van deze maïsvelden moest ik denken aan Jezus' gelijkenis over de zaaier.

In Zijn gelijkenis vertelt Jezus 4 manieren waarop het zaad dat door de boer gezaaid wordt in de aarde valt. Op de weg, op rotsachtige grond, tussen distels en als laatste in goede grond. De 4 manieren staan voor de vele wijzen waarop het woord van God ontvangen kan worden. Met dat woord van God wordt het Koninkrijk van God bedoeld. Het Koninkrijk waarin de mensen omzien naar elkaar, liefhebben, en anderen tot wasdom brengen. Het is dit Koninkrijk waar Jezus over predikt. De grond staat symbool voor de mensen, het zaad voor het verlossende woord van God.

De mensen die het woord van God ontvangen in hun hart, zullen veranderen. Zij zullen bemoedigd worden en geïnspireerd raken. **Wie ontvankelijk is voor God, diens ogen zullen geopend worden voor Gods goede werken in de wereld.**

Dan maken nu een uitstapje naar Jesaja.
Daar staat in vers 8:

Mijn plannen zijn niet jullie plannen,
En jullie wegen zijn niet Mijn wegen.

Mijn – jullie – jullie – mijn.

In het Nederlands is dit een chiasme. Een chiasme wordt taalkundig gezien gebruikt om twee elementen in omgekeerde volgorde te herhalen.

Mijn plannen zijn niet **jullie** plannen,
Jullie wegen zijn niet **Mijn** wegen.

Mijn – jullie
En jullie – mijn

Een chiasme wordt gebruikt om nadruk te leggen, om een betekenis te versterken. Het draait om een punt heen. Het chiasme wordt hier gebruikt om ons erop te wijzen dat God ons omgeeft, van begin tot eind, van voor naar achteren, en dat Gods plannen onze plannen te boven gaat.

Mijn plannen, mijn wegen. Het begint bij God en het eindigt bij God.
En ergens daartussen bevinden zich onze plannen, onze wegen, onze verantwoordelijkheid, maar ook onze ontvankelijkheid.

Durven wij Gods woord, Zijn plannen en Zijn wegen te ontvangen, ook als wij deze niet begrijpen? Niet zien? En durven wij erop te vertrouwen dat God ons leven omgeeft? Dat God het leven van een kerkgemeenschap omgeeft?

De wereld is in beweging. We merken het aan alle kanten. We kunnen er soms zo moedeloos van raken. Hoge prijzen, bosbranden, conflicten van landen die op andere grondgebieden uitgevochten worden, aanslag in Berlijn op de Pride, kanteling van het werelddenken, en zo kunnen we nog een heel lijstje opnoemen. Internationaal, nationaal en lokaal.

Mijn plannen zijn niet jullie plannen,
En jullie wegen zijn niet mijn wegen.

We kunnen soms zo gefocust zijn op het hier en nu en op alles wat zich daarin begeeft, dat we als hoorder van het Bijbelverhaal kunnen lijken op de grond waar distels groeien, of de rotsachtige bodem waar het zaad valt. We ontvangen het zaad – het woord – het komt tot groei, maar de distels ook. En uiteindelijk verstikken de distels het goede woord. Of het zaad valt op rotsachtige bodem, de plek waar het woord wordt ontvangen, maar geen wortel kan schieten, omdat de mens het goede woord niet wil combineren met wat er in zijn/haar leven gebeurt. Oftewel, zoals Jezus en de commentaren het uitleggen: we ontvangen het woord, het geeft ons hoop, maar zodra er weerstand is, of als we afgeleid worden door andere stemmen, oppervlakkigheid of geen moeite willen doen, of zodra er andere dingen zijn om op te focussen – geld, macht, rijkdom, zelfzucht, carrière – of iets waar we meer plezier uithalen, houdt het woord van God geen stand in ons hart.

Op al die manieren houdt het woord geen stand in ons hart.

Maar Gods Woord hebben we wel nodig!
We hebben Gods woord en belofte nodig.
Een woord van vrijheid, van bemoediging, van hoop.
Voor onszelf, voor elkaar.

Geloven is altijd geloven in verandering.

Geen pasklare antwoorden – zoals we dat leren in onze maatschappij en aan onze kinderen. 1 + 1 is 2, zwaartekracht is een natuurkundige wet, verklaring hiervoor, verklaring daarvoor. Maar het geloof werkt zo niet. Het is altijd in beweging, omdat het leven in beweging is. Zoals ook de maïsplanten wuiven in de wind en dus niet statisch groeien, zonder enige beroering of beweging of struggle in hun plantenbestaan.

Als zelfs de planten wuiven in de wind, maar niet breken, met hoeveel meer zorg zal God ons dan niet omgeven opdat wij veerkrachtig zijn en blijven?

Mijn plannen zijn niet jullie plannen,
Jullie wegen zijn niet Mijn wegen.

Durven wij ontvankelijk te zijn?
Durven wij goede grond te zijn?

Het geloof vraagt dus iets van ons. Van onze instelling, van onze manier van in het leven staan.

Het vraagt bovenal vertrouwen in de Eeuwige.

En waarom zouden we vertrouwen op de Eeuwige met alles wat er in de wereld gebeurt?

Wellicht wil de tekst uit Jesaja ons daarin voorgaan.

Het is een profetie en opgetekend toen het volk Israël in ballingschap leefde. Dus ga er maar vanuit dat men veel ellende kende. Geen rozengeur en maneschijn, maar ploeteren, en onder een juk gebukt gaan. Grote machten bepaalden over het lot van Israël, ze waren in de ellende gestort.

Hoe kon men dan hoop houden? Dat wordt duidelijk in dit stuk.

Jesaja 55 is een godsspraak, zoals dat heet, waarin onderscheid wordt gemaakt tussen Gods plannen en de plannen van mensen. Gods plannen en wegen zijn hoger en groter dan de onze. We zeggen vaak: “Er is meer tussen hemel en aarde,” dan bedoelt men vaak: er is iets, maar wat weet ik niet goed.

Als er meer is tussen hemel en aarde, dan betekent dat dát er een hemel en een aarde is. Ze zijn verbonden – het goddelijke en het menselijke. En tegelijkertijd is daar afstand tussen – afstand tussen hemel en aarde.

Echter, dit is geen noodlotsidee waarbij de grenzen waar wij in denken en doen of tegenaan lopen automatisch betekenen dat dat betekent dat ons leven maar moet buigen voor Gods plannen en wegen. Ik begrijp het niet, dus zal het wel Gods plan zijn. Dat is te simpel.

Rabbin David Cooper zegt dat ook. Hij schreef het boek “God is een werkwoord”, waarin hij aangeeft dat God voortdurend op en in onze werkelijkheid betrokken is. God is een werkwoord – God is niet onveranderlijk in Zijn plannen. Ja, God is onveranderlijk in Zijn Wezen, in Wie Hij is – Ik ben Die er zijn zal.

Maar Gods handelen is niet onveranderlijk.

God laat zich in met ons bestaan – zo stelt rabbi Cooper. En God zoekt mét ons naar een weg. Hij baant voor ons een weg in dit leven, dwars door alles heen. Het betekent niet automatisch dat al het lijden met een reden gebeurt. Integendeel! God lijdt met ons mee.

Maar het wil zeggen dat God dwars door alles wat wij meemaken een weg met ons zoekt om tot hoop en vrede te komen. Dat is ook wat reeds beloofd is in Deuteronomium 31:8:

“De Heer zelf gaat voor je uit, Hij zal je bijstaan en geen moment van je zijde wijken.

Wees niet bang en laat je door niets ontmoedigen.”

God weet dat wij plannen maken, en Hij hoopt dat we ontvankelijk zijn voor Zijn wegen en plannen in en met deze wereld.

Want dat Gods wegen en plannen zo veel hoger zijn dan de onze, zet ons mensen ook op onze plaats. Wij zijn schepselen.

Wij beheersen het universum niet, dat doet *God!*

God doet het onverwachte, het onuitsprekelijke.

De Israëlieten in ballingschap verwachtten bevrijding van een hemels leger, maar God zond profeten en koningen.

Toen de Romeinen Judea bezetten, verwachtte men weer een leger. Bevrijd ons, Heer.

De Heer heeft de hulproep van Zijn volk gehoord. Maar in plaats van een groots leger om de Romeinen te verjagen zond Hij één man. Zijn Zoon Jezus.

“Mijn plannen zijn niet jullie plannen,
Jullie wegen zijn niet Mijn wegen.”

God doet ons leven, God doet de aarde leven.

Hoewel wij ons zeker mogen inzetten voor de aarde, voor onze medemens, daar ligt ook onze verantwoordelijkheid – toch is het bij uitstek niet *afhankelijk van ons*. **God** doet leven.

Wij mogen de goede grond uit de gelijkenis van Jezus worden.

Als goede grond mogen wij Gods woord ontvangen en uitdelen.

Zoals Jezus het Koninkrijk van God deelde met ons – door gelijkenissen, als over de zaaier, door daden en door Wie Hij was en is.

En hopelijk wordt de aarde dan ooit een plek waar de maïsplanten zoals ze nu op de akkers staan – en zoveel andere planten en vruchten – welig groeien, waarbij het woord niet leeg terugkeert tot God. Maar juist Gods grootheid tonen.

Laat de woorden die wij hoorden klinken in ons hart.

Laat ze vruchten dragen, alle dagen,

Door Uw stille kracht.

Amen.